

ÄIDINKIELEN YDINSISÄLLÖT 5.LK

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
Opetuksen tavoite	Sisältöalue	Vuosiluokkaistettu tavoite	Arvioinnin kohde	Ydinsisältö
T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisua, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti erilaisissa viestintätilanteissa. Oppilas osaa esittää ja perustella oman mielipiteensä erilaisissa viestintätilanteissa ja -ympäristöissä.	Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas harjoittelee vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja eri viestintäympäristöissä. Oppilas osallistuu luokan ilmaisuharjoituksiin.
T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa		Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja perustella sen toiset huomioon ottaen.	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	
T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla		Oppilas harjoittelee valmistellun puheenvuoron tai esityksen esittämistä.	Ilmaisukeinojen käyttö	
T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaakin sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa		Oppilas kehittää viestijäkuvaansa erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa.	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	
S2 Tekstien tulkitseminen				
Opetuksen tavoite	Sisältöalue	Vuosiluokkaistettu tavoite	Arvioinnin kohde	Ydinsisältö

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2 Tekstien tulkitseminen: Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanojamerkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorillesuunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään	Oppilas tarkkailee, arvioi ja tulkitsee lukemiaan tekstejä. Oppilas tarkkailee käyttämäänsä tekstinymmärtämisstrategioita ja arvioi omaa lukutaitoaan.	Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee ja kuuntelee erilaisia tekstejä. Oppilas löytää ohjatusti vastauksia kysymyksiin erilaisista teksteistä. Oppilas harjoittelee arvioimaan lähteiden luotettavuutta.
T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan		Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja erittelemään erilaisten tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas laajentaa ajattelutaitojaan kielen piirteitä tutkimalla.	Tekstien erittely ja tulkinta	
T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin		Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä. Oppilas osaa käyttää tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia strategioita ja ajattelutaitoja.	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	
T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun		Oppilas osaa etsiä tietoa itselleen kiinnostavista aiheista. Oppilas jakaa lukukokemuksiaan ja tietojaan myös monimediaisissa ympäristöissä.	Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	

tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä	käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.			
Tekstien tuottaminen				
Opetuksen tavoite	Sisältöalue	Vuosiluokkaistettu tavoite	Arvioinnin kohde	Ydinsisältö
T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana	S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoja, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyytit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman	Oppilas arvioi kirjoittamisen tarkoitusta ja valikoi kielellisen ilmaisun muodon sen mukaan.	Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan, tietojaan ja ajatuksiaan puhumalla ja kirjoittamalla. Oppilas tunnistaa joitakin kielen peruskäsitteitä (sanaluokat, yleis- ja erisnimet, yhdyssanat). Oppilas harjoittelee lähteiden käyttöä ja merkintää.
T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä		Oppilas osaa tunnistaa ja kirjoittaa monipuolisesti erilaisia tekstilajeja myös monimediaisissa ympäristöissä. Oppilas harjoittelee tekstin rakenteita ja kappalejakoja.	Omien ajatusten kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	
T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja		Oppilas vahvistaa oikeinkirjoituksen perusasioita ja osaa käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	

oikeinkirjoituksen hallintaa	tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.			
T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen		Oppilas vahvistaa oikeinkirjoituksen perusasioita ja osaa käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.	Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
Opetuksen tavoite	Sisältöalue	Vuosiluokkaistettu tavoite	Arvioinnin kohde	Ydinsisältö
T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykyculttuurissa.	Oppilas syventää taitoaan käyttää tekstin tuottamisen prosesseja. Oppilas oppii tarkastelemaan omia tekstejään. Oppilas oppii arvioimaan, antamaan ja saamaan palautetta tuotetuista teksteistä. Oppilas syventää taitoaan lähteiden käytössä ja merkinnässä sekä eettisessä verkossa toimimisessa.	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas osaa kertoa omista juuristaan ja sukunsa perinteistä. Oppilas tunnistaa puhutun ja kirjoitetun kielen eroja. Oppilas lukee ja kuuntelee lasten- ja nuorten kirjallisuutta.
T14 kannustaa oppilasta laajentamaan	Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja	Oppilas laajentaa lukemaansa tekstivalikoimaa. Oppilas jakaa	Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas osallistuu oman

tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.	aktiivisesti kokemuksiaan lukuelämyksistä. Oppilas osaa käyttää kirjastoa.		ryhmän ja koulun kulttuuritapahtumiin
T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen		Oppilas syventää tuntemustaan eri kielistä ja kulttuureista. Oppilas tutustuu media- ja kulttuuritarjontaan ja harjoittelee keskustelemaan siitä.	Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	